

Asia: VN/34767/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaanopintolaiksi ja ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Tampereen yliopisto pitää esitysluonnosta kokonaisuutena kannatettavana ja yhteiskunnallisesti tarkoituksenmukaisena. Lakiesityksen tavoitteet tukevat ulkomaalaistaustaisten asiantuntijoiden liikkuvuutta, työllistymistä ja osaamisen hyödyntämistä Suomessa. Muutos vastaa työikäisen väestön vähenemisestä aiheutuvaan osaajapulaan sekä tarpeeseen yhtenäistää kolmansien maiden tutkintojen tunnustamista tilanteissa, joissa kansallisesta erityislainsäädännöstä puuttuvat vastaavat säännökset.

Esityksen katsotaan luontevasti kytkeytyvän EU:n sisämarkkinoiden vapaan liikkuvuuden periaatteisiin ja tasavertaiseen kohteluun. On tärkeää, että kolmansien maiden tutkinnon suorittaneilla on mahdollisuus tutkintojen täydentämiseen ilman tarpeetonta veloitetta suorittaa kokonaisia tutkintoja uudelleen.

Lausunnonantajan näkemykset koskien ulkomaanopintolakia.

Yliopisto pitää myönteisenä, että lakiluonnos sujuvoittaa viranomaiskäsitelyä ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen kelpoisuusarvioinnissa asiantuntija- ja virkatehtäviin. Tämä edistää ennakoitavuutta sekä hakijoiden että työnantajien näkökulmasta.

Yliopisto pitää perusteltuna keinovalikoiman laajentamista täydentävistä opinnoista kelpoisuuskokeisiin ja sopeutumisaikaan, kunhan menettelyt huomioivat alakohtaiset turvallisuus- ja laatuvaatimukset.

Opettajankoulutuksen näkökulmasta mahdollisuus kelpoisuuden täydentämiseen täydentävien opintojen lisäksi kelpoisuuskokeella tai sopeutumisajalla on periaatteessa tarkoituksenmukainen, mutta siihen liittyy olennaisia riskejä:

- Opettajan kelpoisuusvaatimusten tulee säilyä korkeatasoisina.
- Sopeutumisaika ei saa johtaa tilanteeseen, jossa epäpätevät opettajat toimivat tehtävissä pitkiä jaksoja, mikä vaarantaa lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden oikeuden kelpoiseen opetukseen.
- Työllistymismahdollisuudet sopeutumisaikana vaihtelevat alueittain, mikä voi tuottaa hakijoiden välille perusteetonta epätasa-arvoa.

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta korostaa, että työkokemus ei voi korvata pedagogisesti ja sisällöllisesti vaativaa koulutusta.

On tarkoituksenmukaista, ettei lakia sovelleta tieteellistä jatkotutkintoa edellyttäviin tehtäviin, koska näissä arviointi kuuluu tehtävään nimittävälle taholle.

Lausunnonantajan näkemykset ammattipätevyyslain muutoksista.

Tampereen yliopisto pitää esitystä myönteisenä askeleena kohti yhdenmukaisempia ja yhteiseurooppalaisia ammattipätevyys tunnustamisen käytäntöjä. Tämä edistää osaamisen liikkuvuutta ja selkeyttää viranomaismenettelyä.

Toikkanen Kati
Tampereen yliopisto - Marja Sutela, koulutusvararehtori